אם אינו עניין להכאה שיש בה שוה פרוטה · וא"ת והא איצטריך להכי דמהכא נפקא לן חובל בחברו בשלומין בריש החובל (נ"ק פ: ושם) וי"ל דקד סוגיא כאידך תנאי דתסס דמפקי חובל בחברו לתשלומין מקרא אחריני: **דלמא** בשבת כתיב דבבהמה גופה כו' · וא"ת א"כ היקישא למה לי וי"ל דאתיא לבין דרך ירידה לדרך עלייה דלא שייך לפלוגי גבי שבת: **אלא** לאו בחול · וא"ת בחול נמי מצינן למימר דבהדי דמחייה לבהמה הרג את האדם ולא אחרו ביה משום אדם ואפי' בשבת נמי מצינן למימר דאתרו ביה משום שבת וא"ל דמ"מ יליפינן שפיר דמה מכה בהמה לא חלקת בין שוגג בהכאתה למזיד בהכאתה אף אדם לא תחלוק בו בין מזיד בהכאתו לשוגג בהכאתו א"כ האיש ומכה אדם אייירי בחתרו ביה מכה בהמה נמי אייירי בכל ענין דאתרו ביה ולהכי לא מצי אייירי בשבת ולא בהרג אדם עמה: **מתניתין** כמאן מוקי לה·*תימה היקשי ליה לרב' פפא גופיה דאיהו סבר לעיל (דף לד:) כרבה דאמר היתה פרה גנובה לו כו' ועוד קשה דלישני כעולא דמאי דפירש בקונ' דאי סבר כרש לקיש דחייבי מלקות שוגגין פטורין כ"ש דפליג אדעולא זה אינו נראה דלמא בממון אחר סבר כרש לקיש אבל בממונא דבהמה מילתא גופיה משלם ממון ומיפטר ממלקות מג"ש דתחת תחת *וגראה דרב פפא אפי' סבר כר"ל מצי לשנויי כדעולא כדפרישית אבל לתאבי פריך שפיר דליתא ליה דעולא דהא מוקי לעיל תחת לדרשא אחרינא ולהכי קשיא ליה אי ס"ל כר"ל מתני' כמאן מוקי לה: **אי** כר' נחוניא קשיא אחמוה · לא מצי למימר קשיא אחמוה דע"כ כר"מ ס"ל מדנקט יום הכפורים כשבת והא"ל למימר יו"ט כשבת וכ"ש יום הכפורים אלא ודאי ס"ל לו כר"מ דאמר לוקה ומשלם לו כר' יצחק דאמר אין מלקות בחייבי כריתות הלכך לא נקט יו"ט דמיניה לא הוה שמעינן יותר"כ שאין בו מלקות וכיון דלא הוי כרבנן לא מוקמי ליה כרבי יצחק אלא כר"מ ולא מיקשי ממזרת: **אי** כרבי יצחק קשיא ממזרת · לא הוצרך לומר אי כרבנן דלדידהו קשיא ממזרת ואחמוה ולא מצי למימר נמי דמתני' כרבי עקיבא דסבר עדים זוממין קנסא ואית ליה לוקה ומשלם ואית ליה מת ומשלם דלרבי עקיבא מצינן למימר דלא גמר עדים זוממין ממונא ש"ר אע"ג דהוי קנסא מקנסא כדפרי' לעיל (דף נב· ד"ה דאין) ואית ליה שפיר כרבנן דלוקה ואינו משלם: **מאן** תנא דפליג עליה דרבי מאיר אי ר' מאיר אי רבי יצחק · תימה דלריש לקיש בהדיא פליג ר"מ ארבי נחוניא דהא מוקיס מתני' כר"מ וקתני דיש קנס בחייבי כריתות וי"ל דידע שפיר דר"מ פליג עליה אלא דק"ל דרבנן לא מצינן למימר דפליגי עליה אבל לר' יוחנן אמר שפיר: **לא** קנס ולא פיתוי · אית דגרס ולא אונס ולא אונס משום דפיתוי נמי קנס הוא ואומר ר"י דגרסי' ליה דשייך למיקרי לאונס קנס

ומפי מלפיתוי משום לאונס שותה בעלילו (נקמן דף נט·):

הממאנת אין לה לא קנס · פירש בקונט' לפי שהיא בחזקת בעולה וקשה לר"י דת"כ היכי דייק לקמן הא קטנה בעלמא אית לה דלמא ה"ק הממאנת אין לה קנס אם בא עליה כשהיא נערה הא נערה בעלמא אית לה ומיהו אין להקשות אמאי נקט ממאנת ה"ל למינקט כל אשה שניסת ונתגרשה דהא איכא למ"ד לקמן (דף נח·) דאפי' אם נתארסה ונתגרשה אין לה קנס ונראה לר"י דה"פ אין לה לא קנס ולא פיתוי אם נכנסה בעלה לו פיתה אותה כשהיתה בתחילה קודם מיאון אע"ג דכשמיאנה אינגלאי מילתא שלא היתה אשתו והשתא דייק שפיר לקמן הא קטנה בעלמא אית לה אבל קשה לר"י מהא דקאמר בסמוך וכ"ת כולה ר"מ היא וכממאנת סבר לה כרבי יהודה והשתא כיון דאיירי שבא עליה בעלה כשהיא נערה שוב אינה יכולה למאן דמודה רבי יהודה כשבעל דאמר בפרק בא סימן (נדה נג· ושם) ומיירן ר"י דאייירי כשפירש בהדיא שאינו בועל לשם קידושין ועוד דפיתוי ואונס לאו לשם קידושין הוא דבהיא לא מודה רבי יהודה:

ולא פיתוי · קשה לרשב"א אמאי נקט פיתוי למאי דמוקי לה בסמוך בנערה הא כל נערה מפותה אין לה קנס דמחלה אפי' נערה שאינה ממאנת ויש לומר דנקט אין לה פיתוי אגב דנקט באידך אבל

סוף סוף · האי לא תחלוק בו לחייבו ממון טעמא משום דאין בו כדי תשלומין ולא משום היקישא אבל היכא דיש בה שוה פרוטה אימא תחלוק: **לא גריעא** · להכי איתקש: **דבשדי דמחייב קרבן שיראין וכו'** · לומר ואשמועינן דלוקה משום חבלה ופטור מתשלומי קרבנה לא שבא התרו בו, ולא שבא לא התרו בלא בקי, פטור מתשלומין מהיקישא דלא תחלוק: **ממאי דבחול כתיב** · דפשיטא ליה דמכה בהמה בין שוגג בין מזיד חייב לשלם: **דלמא בשבת כתיב** · ועל כרחך אשוגג כתיב קרא דאי במזיד הו"ל מתחייב בנפשו ופטור מן התשלומין: **אימא לאיפלוגי** · בין שוגג למזיד: **לא ס"ד** · דבשבת כתיב ובשוגג: **ואי בשבת מכה בהמה ישלמנה** · תמיה: **אלא לאו בחול** · דליכא לפלוגי ואיתקש לה מכה אדם שלא תחלוק בו ואפי' איש חייב מיתה: **גרבה דאמר** · לרבה · **מאיר חדוש הוא** · לרבי מאיר חדוש הוא כי · **פסגיסין כמאן מוקים** · לשמעון רומיה דרמיכן עלה דאלו הן הלוקין וקיימא לן דאין לוקה ומשלם: **אי כר' מאיר** · דאמר לוקה ומשלם וכדשנינו ריש לקיש: **קשיא** · דבשלמא לריש לקיש דאוקמה להיהיא דגנב וטבח בשבת בטובח על ידי אחר אבל בטובח על ידי עצמו לא משלם לא קשיא דמה ומשלם איש ליה לר' מאיר אפי' בקנס אלא גרבה קשיא בתו דקנס הוא וקתני מתניתין פטור: **ואי כר' נחוניא בן הקנה** · דאית ליה נמי לוקה ומשלם כר' מאיר מדקאמר "יוס הכפורים כשבת" יה"כ הוא דפטור מתשלומין ומשום כרת דאית ביה, ומג"ש "לאסון אסון" ומלקות דאית ביה פטור, אבל אם לא פטר ומתניתין נמי דאית ליה לוקה ומשלם דיהיה הוא, ומה ומשלם ליה ליה אפי' בקנס: **קשיא אחמוה** · נהי נמי דמשום מלקות לא פטר ליה, ליפטריה משום כרת: **ואי כרבי יצחק** · תוקמה דאמר במסכת מכות (דף יד.) אין חייבי כריתות בכלל מלקות מ', ואית ליה האי דאלו הן הלוקין "הבא על אחותו" ומשום הכי חייבין בתשלומין: **קשיא ממזרת** · דהכל מודים שהוא במלקות וקתני אית לה קנס: **הניחא אי סבר** · רבה כר' יוחנן דאתרו בו דמשלם דחייבי מלקות שוגגין ודבר אחר חייב: **איסו נמי** · מוקי למתני' בשלא התרו בו כר' יוחנן · בממון ומלקות דאפי' לא התרו בו פטור ממון ואיג אדרבי יוחנן וכל שכן אדעולא דאמר אפילו התרו בו משלם ממון ואינו לוקה: **היכי מתרץ לה** · לא כר' יוחנן ולא כעולא ולא כרש לקיש: **על כרחך** · אי סבירא ליה בממון ומלקות לוקה ואינו משלם, כרבי יוחנן סבירא ליה בשוגגים דמשלם ממון ומוקי לה בשלא התרו בו: **לרש לקיש דאמר בפירוש ריבבה תורה כו'** · דחייבי מלקות שוגגין פטורין מלשלם: **מאן תנא דפליג אדר' נחוניא** · ומחייב תשלומין בחייבי כריתות כגון ההיא דשבועות דשהליך גדיש ביה"כ חייבין בפרק שבועת העדות (שבועות נ:) ומתני' דהכא דקנסה בחתומו ונהי נמי דליתא ליה "לאסון - אסון" ליפטריה משום כרת ליפטריה משום "לאו" בין התרו בו בין לא התרו בו דאין כרת בלא לאו מוך מפסח ומילה דבשלמא ר' יוחנן מוקי לה אפילו כרבנן דפליגי עליה דרבי מאיר דאמרי אין לוקה ומשלם והכי בשלא התרו בו, אלא לרש לקיש כמאן מוקי לה: **אי רבי מאיר** · דאמר לוקה ומשלם: **אי רבי יצחק** · דאמר לא שייך מלקות בחייבי כריתות, וג"ש "לאסון אסון" ליה ליה, ובמאי ליפטר הילכך מתניתין דהכא על כרחך ר"מ היא ולא רבי יצחק משום דקשיא ממזרת אבל ההיא דשבועות בין כר"מ בין כרבי יצחק: **עריות ושניות** · לקמן מפרש לה: **קנס** · דאטומה: **פיתוי** · דמפותה: **הממאנת** · בבעלה כגון יתומה קטנה שהשיאתה אמה ומיאנה בבעלה: **אין לה קנס** · שאינה בחזקת בתולה הואיל וניסת: **איילונית** · שאין לה סימני נערות לעולם ואינה יולדת לשון אילו זכר דוכריתא דלא ילדה (לעיל דף יא.): **אין לה קנס** · לפי שאין קנס אלא לנערה הוא שלא תביא שערות לעולם כל כ' שנה היא בחזקת קטנה ומשם ואילך בוגרת: **והיוצאת משום שם רע** · קס"ד שלא מצא לה בעלה בתולים ולקמן פריך בת סקילה היא:

עריות

מאי עריות ומאי שניות לעריות אילימא עריות = עריות

מאי עריות · אי לא תחלוק בו לחייבו ממון טעמא משום דאין בו כדי תשלומין ולא משום היקישא אבל היכא דיש בה שוה פרוטה אימא תחלוק: **לא גריעא** · להכי איתקש: **דבשדי דמחייב קרבן שיראין וכו'** · לומר ואשמועינן דלוקה משום חבלה ופטור מתשלומי קרבנה לא שבא התרו בו, ולא שבא לא התרו בלא בקי, פטור מתשלומין מהיקישא דלא תחלוק: **ממאי דבחול כתיב** · דפשיטא ליה דמכה בהמה בין שוגג בין מזיד חייב לשלם: **דלמא בשבת כתיב** · ועל כרחך אשוגג כתיב קרא דאי במזיד הו"ל מתחייב בנפשו ופטור מן התשלומין: **אימא לאיפלוגי** · בין שוגג למזיד: **לא ס"ד** · דבשבת כתיב ובשוגג: **ואי בשבת מכה בהמה ישלמנה** · תמיה: **אלא לאו בחול** · דליכא לפלוגי ואיתקש לה מכה אדם שלא תחלוק בו ואפי' איש חייב מיתה: **גרבה דאמר** · לרבה · **מאיר חדוש הוא** · לרבי מאיר חדוש הוא כי · **פסגיסין כמאן מוקים** · לשמעון רומיה דרמיכן עלה דאלו הן הלוקין וקיימא לן דאין לוקה ומשלם: **אי כר' מאיר** · דאמר לוקה ומשלם וכדשנינו ריש לקיש: **קשיא** · דבשלמא לריש לקיש דאוקמה להיהיא דגנב וטבח בשבת בטובח על ידי אחר אבל בטובח על ידי עצמו לא משלם לא קשיא דמה ומשלם איש ליה לר' מאיר אפי' בקנס אלא גרבה קשיא בתו דקנס הוא וקתני מתניתין פטור: **ואי כר' נחוניא בן הקנה** · דאית ליה נמי לוקה ומשלם כר' מאיר מדקאמר "יוס הכפורים כשבת" יה"כ הוא דפטור מתשלומין ומשום כרת דאית ביה, ומג"ש "לאסון אסון" ומלקות דאית ביה פטור, אבל אם לא פטר ומתניתין נמי דאית ליה לוקה ומשלם דיהיה הוא, ומה ומשלם ליה ליה אפי' בקנס: **קשיא אחמוה** · נהי נמי דמשום מלקות לא פטר ליה, ליפטריה משום כרת: **ואי כרבי יצחק** · תוקמה דאמר במסכת מכות (דף יד.) אין חייבי כריתות בכלל מלקות מ', ואית ליה האי דאלו הן הלוקין "הבא על אחותו" ומשום הכי חייבין בתשלומין: **קשיא ממזרת** · דהכל מודים שהוא במלקות וקתני אית לה קנס: **הניחא אי סבר** · רבה כר' יוחנן דאתרו בו דמשלם דחייבי מלקות שוגגין ודבר אחר חייב: **איסו נמי** · מוקי למתני' בשלא התרו בו כר' יוחנן · בממון ומלקות דאפי' לא התרו בו פטור ממון ואינו לוקה: **היכי מתרץ לה** · לא כר' יוחנן ולא כעולא ולא כרש לקיש: **על כרחך** · אי סבירא ליה בממון ומלקות לוקה ואינו משלם, כרבי יוחנן סבירא ליה בשוגגים דמשלם ממון ומוקי לה בשלא התרו בו: **לרש לקיש דאמר בפירוש ריבבה תורה כו'** · דחייבי מלקות שוגגין פטורין מלשלם: **מאן תנא דפליג אדר' נחוניא** · ומחייב תשלומין בחייבי כריתות כגון ההיא דשבועות דשהליך גדיש ביה"כ חייבין בפרק שבועת העדות (שבועות נ:) ומתני' דהכא דקנסה בחתומו ונהי נמי דליתא ליה "לאסון - אסון" ליפטריה משום כרת ליפטריה משום "לאו" בין התרו בו בין לא התרו בו דאין כרת בלא לאו מוך מפסח ומילה דבשלמא ר' יוחנן מוקי לה אפילו כרבנן דפליגי עליה דרבי מאיר דאמרי אין לוקה ומשלם והכי בשלא התרו בו, אלא לרש לקיש כמאן מוקי לה: **אי רבי מאיר** · דאמר לוקה ומשלם: **אי רבי יצחק** · דאמר לא שייך מלקות בחייבי כריתות, וג"ש "לאסון אסון" ליה ליה, ובמאי ליפטר הילכך מתניתין דהכא על כרחך ר"מ היא ולא רבי יצחק משום דקשיא ממזרת אבל ההיא דשבועות בין כר"מ בין כרבי יצחק: **עריות ושניות** · לקמן מפרש לה: **קנס** · דאטומה: **פיתוי** · דמפותה: **הממאנת** · בבעלה כגון יתומה קטנה שהשיאתה אמה ומיאנה בבעלה: **אין לה קנס** · שאינה בחזקת בתולה הואיל וניסת: **איילונית** · שאין לה סימני נערות לעולם ואינה יולדת לשון אילו זכר דוכריתא דלא ילדה (לעיל דף יא.): **אין לה קנס** · לפי שאין קנס אלא לנערה הוא שלא תביא שערות לעולם כל כ' שנה היא בחזקת קטנה ומשם ואילך בוגרת: **והיוצאת משום שם רע** · קס"ד שלא מצא לה בעלה בתולים ולקמן פריך בת סקילה היא:

עריות

אלא לאו בר תשלומין הוא? (א) לא, צדיכא דבהדי דמחייה קרע שיראין דיליה, א"ל רב חייא לרבא ולתנא דבי חזקיה דאמר מכה אדם ומכה בהמה ממאי דבחול כתיב וליכא לאיפלוגי דלמא בשבת כתיב דבבהמה גופה איכא לאיפלוגי? לא ס"ד דכתיב ומכה בהמה ישלמנה ומכה אדם יומת, היכי דמי אי דלא אתרו ביה מכה אדם אמאי יומת אלא פשיטא דאתרו ביה, ואי בשבת מכה בהמה ישלמנה אלא לאו בחול. א"ל רב פפא לאביי: ולרבה דאמר חידוש הוא שחידשה תורה בבקנס ואף על גב דמיקטיל משלם מתניתין כמאן דמוקים לה אי כר"מ קשיא בתו, אי כרבי נחוניא בן הקנה קשיא אחוה, אי כר' יצחק קשיא ממזרת, הניחא אי סבר לה כר' יוחנן הוא נמי מתרץ לה כר' יוחנן, אלא אי סבר כר"ל היכי מתרץ לה? על כרחך כר' יוחנן ס"ל, א"ל רב מתנא לאביי: לר"ל דאמר בפירוש ריבבה תורה חייבי מלקות כחייבי מיתות מאן תנא דפליג עליה דרבי נחוניא בן הקנה? אי ר"מ אי רבי יצחק; ת"ר עריות ושניות לעריות אין להן לא קנס ולא פיתוי, הממאנת אין לה לא קנס ולא פיתוי, איילונית אין לה לא קנס ולא פיתוי, והיוצאת משום שם רע אין לה לא קנס ולא פיתוי מאי עריות ומאי שניות לעריות אילימא עריות = עריות

מסורת הש"ס

מג א מיי' פ"ח מה' נערה בתולה הל' ט סמג עשין כד טור אה"ע סי' קנח:

מהגה

◇ בי' שאלות של - שמו פתנאי

נוסא/מהגה

ביבור שיטת רבה בגיטין פתירת שנתנו ובא לאחריו. סיתני אות רבה ה כי כנ' לקיר אותו לעולא ר' יוחנן ור"ל דבבו הרחמו ישאלו נו' יי רבי' ל"ד אתנאי מאתן אינקא

[לרב פפא לא שייך למיפרך דהא לא פריך לעשיה משום דידע דסבר כר' יוחנן דלא דרים ג"ש דרשנו ודמכה וכ"מ קנא דקאמר הי מכה. מ"ר]

[לעיל לד: נקמן נח·]

הגהות הב"ח

(א) גמ' תשלומין הוא (לא גריעא) תא"ש וי"ב ס"א הא לא קשיא:

נוסא

1) רש"ש של נ"ש תאין להן קנס ופיתוי.

2) ביבור אמר מטמאות של עריות. נ"ש עריות לעריות ושניות לעריות תאין להן קנס ופיתוי.

לפי' ר"י דלעיל אתי שפיר דרשב"ל מוקי לה כר"מ אבל רבה כמאן מוקי לה אי כר' נחוניא קשיא אחוה לדלדידיה אחוה ליה לה קנס דתר ריבוי מוקי לחייבי לאוין ודל ליכמה קשיא אי כדפי' רשב"ל לעיל קשיא אחוה דאי מוקי חד קרא לחייבי כריתות ס"ל מייבי מיתות נמי ומה שהביא מהר"מ לעיל בחוס' אתי שפי שפיר אי ר' יצחק קשיא ממזרת דלדידיה מוקמינן חד לחייבי עשה וחד לחייבי כריתות הימא אי סבר לה כר' יוחנן אלא אי סבר כרשב"ל דחייבי מלקות שוגגין פטורין א"כ לחייבי מיתות לא לאוין ולא לחייבי עשה וחד לחייבי לאוין והא דלא קאמר אי כרבנן קשיא אחוה משום דעיקר קושיא כבר הקשה לרבנן לעיל והא ליכ"ל דאין לוקה ומשלם ולכן לא חזר והקשה. מ"ר עה"ג: